

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

Biudžetinė įstaiga, Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas, tel. +370 37 42 37 89,
el. p. kontrolė@kaunas.lt, el. pristatymo dėžutės adresas 188692154, <http://www.kaunas.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188692154,
A. s. LT224010051006080736, Luminor Bank AS Lietuvos skyrius

**AUDITO ATASKAITA
VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IR STIPRINIMO ORGANIZAVIMO
KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖJE VERTINIMAS**

2025 m. balandžio 24 d. Nr. AP-3

Kaunas

Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba – savivaldybės biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

Auditą atliko:

Inesa Klimaitė-Mašalienė (audito grupės vadovė), Marija Anna Čibirauskienė, Lina Giedraitienė.

Audito ataskaita teikiama: Kauno miesto savivaldybės tarybai, Kauno miesto savivaldybės merui, Kauno miesto savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui, Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriui.

Audito ataskaita viešinama: www.kaunas.lt

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
Audito svarba.....	5
Audito tikslas ir apimtis	5
Pagrindiniai audito rezultatai	6
Rekomendacijos	7
IŽANGA	8
AUDITO REZULTATAI.....	10
1. VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMO KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE ESANČIOSE MOKYKLOSE VERTINIMAS	10
Visuomenės sveikatos specialistui priskirtų funkcijų vykdymo Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose atitikties teisės aktams ir rezultatyvumo vertinimas.....	10
1.1. Mokinių gyvensenos stebėseną dokumentuojama visuomenės sveikatos specialistų nuožūra ir jų veiklos planuose kaip atskira veikla nenumatoma	11
1.2. Išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės teiktos daugiau nei dviems trečdaliams Mokyklų bendruomenių.....	13
1.3. Mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimas organizuotas daugiau nei pusėje Mokyklų.....	14
1.4. Mokyklose visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos nustatyta tvarka neviešinamos	16
1.5. Nedetalizuotos Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro ir mokyklų bendradarbiavimo sąlygos	18
2. VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMO PER KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIĄJĄ PROGRAMĄ ORGANIZAVIMO VERTINIMAS.....	20
Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos planavimo ir įgyvendinamo rezultatyvumo bei atitikties teisės aktams vertinimas.....	20
2.1. Nustatyti trūkumai, susiję su Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiaja programa 2023–2024 m.	21
2.2. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos 2023–2024 m. panaudotos nepilna apimtimi, tačiau nepanaudotų lėšų likutis sumažėjo 22	
3. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS, SKIRTOS ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGŲ BEI CUKRINIO DIABETO PROFILAKTIKAI, VYKDYMO REZULTATYVUMO VERTINIMAS	24
Kauno miesto savivaldybėje mažintinas sergamumas II tipo cukriniu diabetu	24
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	26
PRIEDAI.....	30
1 priedas. Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai.....	30
2 priedas. Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys	35

PAGRINDINIAI FAKTAI

Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose

Mokinių gyvensenos stebėseną visą apimtį vykdyta 2024 m., atliekant standartizuotą tyrimą dalyje atrinktų Mokyklų.

Didesnėje dalyje mokymo įstaigų 2023–2024 m.:

- teiktos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės;
- organizuotas mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimas.

2023–2024 m. visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos nustatyta tvarka nebuvo viešinami.

Tarpusavio santykiai, atsakomybių ribos ir bendradarbiavimo sąlygos tarp visuomenės sveikatos specialistų ir mokyklų vadovų nedetalizuotos.

Visuomenės sveikatos stiprinimas per Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą

Programos lėšos 2023–2024 m. nepanaudotos pilna apimtimi:

- 2023 m. nepanaudota 31 proc. skirtų lėšų (134,76 tūkst. Eur);
- 2024 m. nepanaudota beveik 18 proc. lėšų (90,63 tūkst. Eur).

2024 m. vienos (iš nustatytų 4) prioritetinės srities – Sveikatai žalingos elgsenos prevencija – veikloms nebuvo skirta lėšų.

2023 m. nepasiektas vienos priemonės skubios psichoemocinės pagalbos konsultacijų rodiklis (numatyta 3100, įvykdyta 1064).

Visuomenės sveikatos stiprinimas per Sveikatos stiprinimo programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai

Kauno mieste 2023 m.:

- sergamumo II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų rodiklis (71,2) buvo didesnis už Lietuvos Respublikos rodiklį (70,0), tačiau palyginus su ankstesniais metais – pagerėjo;
- sumažėjo naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu asmenų skaičius;
- uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ visi rodikliai, išskyrus sergamumo II tipo cukriniu diabetu 10 000 gyventojų, geresni už Lietuvos vidurkį.

SANTRAUKA

Audito svarba

Valstybė rūpinasi žmonių sveikata, kadangi ji yra kiekvieno žmogaus vertybė ir gyvenimo pagrindas. Sveikata turi būti pakankamai tvirta, kad būtų sėkmingai sprendžiami kasdienio gyvenimo klausimai, įveikiami socialiniai ir ekonominiai procesai. Taigi visuomenės ir atskirai kiekvieno piliečio sveikatos išsaugojimui ir stiprinimui turi būti skiriamas ypatingas dėmesys. Visuomenės sveikatos saugojimas ir puoselėjimas yra vienas svarbiausių valstybės tikslų, užtikrinantis mūsų šalies gerovę ir plėtrą, nes sveiki bei darbingi žmonės – mūsų valstybės ekonomikos augimo ir tvaraus vystymosi garantas. Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“, įtvirtinta, kad tvarus šalies gyventojų sveikatos lygio pagerėjimas gali būti pasiektas kompleksiskai naudojant visus pagrindinius sveikatinimo veiksnus. Ir ne tik valstybės mastu, bet ir savivaldybėse vykdant įvairaus pobūdžio veiklas, naudojant įvairiapusius sveikatinimo veiksnus. Šiuo auditu siekėme įvertinti visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo organizavimą Kauno miesto savivaldybėje, kadangi jos įstaigų atliekamos funkcijos ir vykdomos programos / priemonės bei veiklos taip pat kompleksiskai prisideda prie visuomenės sveikatos tausojimo ir puoselėjimo.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas: įvertinti visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo organizavimą Kauno miesto savivaldybėje 2023–2024 metais atitikties teisės aktams ir rezultatyvumo aspektu.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose 2023–2024 metais atitiko teisės aktų reikalavimus ir vykdytas rezultatyviai?
- Ar visuomenės sveikatos stiprinimas per Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą 2023–2024 metais organizuotas rezultatyviai ir atitiko teisės aktų reikalavimus?
- Ar Sveikatos stiprinimo programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, kiek ji susijusi su sergamu II tipo cukriniu diabetu, vykdoma rezultatyviai?

Audituojami subjektai: Kauno miesto savivaldybės administracija (juridinio asmens kodas 188764867, adresas: Laisvės al. 96, Kaunas), Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (juridinio asmens kodas 301676575, adresas: Vaidoto g. 115, Kaunas).

Audituojamas laikotarpis: 2023–2024 metai. Siekdami įvertinti tendencijas ir pokyčius, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių metų, nei audituojamo laikotarpio, duomenis.

Audito apribojimai: nebuvo vertinamos visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo veiklos, kurias vykdo ne audituojami subjektai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai išsamiau aprašyti audito ataskaitos 1 priede „Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai“ (30 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Audito tikslą pasiekėme – įvertinome visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo organizavimą Kauno miesto savivaldybėje ir nustatėme rezultatyvumo trūkumų bei neatitikties teisės aktams.

1. Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose visuomenės sveikatos specialistui priskirtų funkcijų rezultatyvus vykdymas visa apimtimi 2023–2024 m. nebuvo užtikrintas, nustatyta neatitikties teisės aktui reikalavimų (1 skyrius, 10 psl.).

- 1.1. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo 17.2 p. nustatyta mokinių gyvensenos stebėseną, kai ji nėra vykdoma standartizuotai valstybės nustatyta tvarka, dokumentuojama visuomenės sveikatos specialistų nuožiūra ir jų veiklos planuose kaip atskira veikla nenumatoma. Mokinių gyvensenos stebėseną visa apimtimi (duomenys rinkti, kaupti ir analizuoti) vykdyta tik 2024 m., atliekant standartizuotą tyrimą dalyje atrinktų Mokyklų.
- 1.2. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo 17.3 p. ir 17.8 p. nustatytos visuomenės sveikatos specialisto funkcijos 2023–2024 m. nebuvo įgyvendintos visa apimtimi, nors išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės teiktos, mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimas organizuotas didesnėje dalyje ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų.
- 1.3. Visuomenės sveikatos priežiūra ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose vykdoma pagal patvirtintus visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planus, kurie turi būti skelbiami (tuo pačiu ir jų vykdymo ataskaitos) šių įstaigų interneto svetainėse, tačiau 2023–2024 metais visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai nustatyta tvarka nebuvo viešinami, neskelbtos jų vykdymo ataskaitos, taigi neįgyvendintas Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo 20 p. reikalavimas.
- 1.4. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas mokyklose grindžiamas bendradarbiavimu tarp ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklų, profesinio mokymo įstaigos ir visuomenės sveikatos biuro, tačiau Kauno miesto savivaldybėje jų tarpusavio santykiai, atsakomybių ribos ir bendradarbiavimo sąlygos nedetalizuotos.

2. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimas nepilna apimtimi, lėšų prioritetinei sričiai neskiriamas, dalies numatytų rodiklių nepasiekimas rodo šios programos organizavimo 2023–2024 m. trūkumus (2 skyrius, 20 psl.).

- 2.1. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos audituojamam laikotarpiui panaudotos nepilna apimtimi, bet nepanaudotų lėšų likutis sumažėjo: 2023 m. buvo nepanaudota 31 proc. analizuojamai programai skirtų lėšų (134,76 tūkst. Eur), 2024 m. nepanaudotų lėšų likutis (90,63 tūkst. Eur) sudarė beveik 18 proc. skirtų lėšų. Didžiausią nepanaudotų lėšų dalį sudarė psichikos sveikatos stiprinimo sričiai skirtos lėšos: 2023 m. nepanaudota 43,6 proc. lėšų (83,67 tūkst. Eur), 2024 m. – beveik 17 proc. lėšų (33,31 tūkst. Eur). Tai rodo, kad buvo tam tikrų organizacinių sunkumų ir paslaugų teikimo vėlavimų.
- 2.2. 2024 m. vienos (iš nustatytų keturių) prioritetinės srities – Sveikatai žalingos elgsenos prevencija (rūkymo, alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija ir kt.) – veikloms Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiojoje programoje nebuvo

numatyta (skirta) lėšų, nurodyta priežastis: „<...> jai įgyvendinti nebuvo parengtas ir patvirtintas Kauno miesto savivaldybės taryboje vykdymo aprašas <...>“.

- 2.3. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos prioritetai atliepia Kauno miesto savivaldybės strateginiuose veiklos planuose nustatytus tikslus bei uždavinius ir nustatytus rodiklius, tačiau kai kurie analizuojamos programos priemonių rodikliai 2023 m. nebuvo pasiekti (planuota 3100 skubios psichoemocinės pagalbos konsultacijų, įvykdyta 1064); ne visi Kauno miesto visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai yra gerėjantys (pvz., 2023 m. bandymų žudytis skaičiaus 100 000 gyventojų rodiklis).

3. Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, vykdymo Kauno miesto savivaldybėje rezultatyvumas tobulintinas – mažintinas sergamumas II tipo cukriniu diabetu (3 skyrius, 24 psl.).

- 3.1. Kauno miesto savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis (71,2) buvo didesnis už Lietuvos Respublikos rodiklį (70,0), nors palyginus su 2021 m. (73,8) bei 2022 m. (77,2) – sumažėjo. COVID-19 pandemijos metu, dėl uždelsto kreipimosi į gydymo įstaigas bei prevencinių programų vykdymo galimybių per 2021–2022 m. padidėjo visų ligų rodikliai, tuo pačiu ir sergamumo II tipo cukriniu diabetu bei širdies ir kraujagyslių ligomis.
- 3.2. Vertinant kompleksškai, situacija valdoma, nes Kauno miesto savivaldybėje 2023 m. naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu (E11) asmenų skaičius (2162), palyginus su 2021 m. (2203) ir 2022 m. (2320) – sumažėjo. Be to, Kauno miesto savivaldybėje 2022–2023 m. visi uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ rodikliai, išskyrus sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų, buvo geresni už Lietuvos vidurkį.

Rekomendacijos

Kauno miesto savivaldybės administracijai

1. Siekiant stiprinti visuomenės sveikatą, Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos organizavimą tobulinti (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biurui

2. Tobulinti visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Imtis priemonių, kurios užtikrintų, kad ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų interneto svetainėse būtų skelbiami visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
4. Imtis priemonių, kad būtų aiškiai apibrėžti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklų bei profesinio mokymo įstaigų vadovų tarpusavio santykiai, atsakomybių ribos ir bendradarbiavimo sąlygos (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
5. Siekiant pagerinti Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, vykdymo rezultatyvumą, imtis priemonių, kad Kauno miesto savivaldybėje būtų sumažintas sergamumas II tipo cukriniu diabetu (3-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis ir pokyčių vertinimo rodikliai pateikti audito ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (26 psl.).

IŽANGA

1. Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 67 str. 1 d. 1 p., 9 d. 7 p., 10 d. 1–3 p. ir Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2024 metų ir 2025 metų veiklos planais, Kauno miesto savivaldybės (toliau – ir Savivaldybė) kontrolieriaus 2024 m. rugsėjo 17 d. pavedimu Nr. P-01-6 atliko išorės veiklos auditą.
2. **Audito objektas:** visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo organizavimas Savivaldybėje.
3. Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 str. 1 d. nurodyta, kad visuomenės sveikata – gyventojų visapusė dvasinė, fizinė ir socialinė gerovė. Pagal Įstatymo 2 str. 2 d., visuomenės sveikatos priežiūra – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma. Visuomenės sveikatos stiprinimas apima sveikatos mokymą, informacijos apie sveiką gyvenseną skleidimą, sveikos gyvensenos propagavimą, formavimą ir nuo elgsenos priklausomų visuomenės sveikatos rizikos veiksnių mažinimą, kitas šio įstatymo ir visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktų numatytas priemones (vadovaujantis Įstatymo 33 str.).
4. Pagal Įstatymo 6 str. 1 d. 1–2 p., savivaldybės vykdo visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas: 1) valstybines – visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimą, visuomenės sveikatos stebėseną; 2) savarankiškąsias – įgyvendina savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) veiklos planuose numatytas visuomenės sveikatos priemones, atsižvelgdamos į vyraujančias visuomenės sveikatos problemas; dalyvauja įgyvendinant valstybines visuomenės sveikatos programas, tarpinstitucinius veiklos planus; vykdo vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą, išskyrus <...>; įtraukia į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą socialinius partnerius; vykdo kitas įstatymų nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas.
5. Savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti steigia visuomenės sveikatos priežiūros biudžetines įstaigas – savivaldybių visuomenės sveikatos biurus (Įstatymo 6 str. 2 d.).
6. **Analizei bei vertinimui buvo pasirinktos šios audito sritys / programos:**
 - visuomenės sveikatos priežiūros Savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose organizavimo atitiktis teisės aktų reikalavimams ir rezultatyvumas;
 - visuomenės sveikatos stiprinimo organizavimo per Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą rezultatyvumas ir atitiktis teisės aktams;
 - Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, kiek ji susijusi su sergamu II tipo cukriniu diabetu, vykdymo rezultatyvumas.
7. Pagrindinė Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuras) veikla: visuomenės sveikatos stiprinimas Savivaldybės bendruomenėje; Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringas); pagal kompetenciją užkrečiamųjų ligų profilaktika Savivaldybėje; neinfekcinių ligų ir traumų profilaktika ir kontrolė Savivaldybėje; visuomenės sveikatos programų Savivaldybėje įgyvendinimas; vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimas; bendradarbiavimas su socialiniais partneriais; Savivaldybės institucijų sprendimų projektų

poveikio visuomenės sveikatai vertinimas; kita. Biuro finansavimo lėšų šaltiniai: Savivaldybės biudžetas (5101); Sveikatos įgūdžių stiprinimas ugdymo įstaigose ir visuomenės stebėsena (4222); Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos, tuo pačiu ir kartu su praėjusių metų likučiu (5103 ir 5107); Valstybės tikslinės lėšos (projektai) (4170); Sveikatos paslaugų prieinamumo ir savižudybių pagalbos teikimas (4226) (1 lentelė).

1 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro finansavimo lėšų šaltiniai, programų / priemonių vykdymas (panaudoti asignavimai) pagal metinių Biudžeto išlaidų sąmatų vykdymo duomenis, Eurais

Programos / priemonės pavadinimas	Lėšų šaltiniai	2023 m. gruodžio 31 d.	2024 m. gruodžio 31 d.
Gyventojo poreikius atliepanti gyvenimo kokybės sumaniam, aktyviam ir sveikam gyventojui programa		2 936 654,85	3 706 995,41
2.2.1.1.001 Visuomenės sveikatos stiprinimo iniciatyvos Kaunui, įgyvendinamos pagal Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos finansavimo planą	5103, 5107	-	414 472,17
2.2.1.1.002 Mokinių sveikatos priežiūra mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose	5101	309 743,95	-
2.2.1.1.003 Visuomenės sveikatos stiprinimas ir stebėsena Kauno miesto savivaldybėje	4222, 5101	1 962 277,48	2 354 079,53
2.2.1.1.006 Vaikų maitinimo organizavimas Kauno miesto priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose	5101	446 887,80	646 493,71
2.2.1.2.001 Savižudybių prevencija ir psichikos sveikatos stiprinimas	4226, 4650	217 745,62	291 950,00
Tvarumo bei žaliojo kurso principais tvariai valdomo miesto programa		24 660,28	26 649,12
3.1.3.4.004 Kauno miesto atstovavimas Pasaulio sveikatos organizacijos Europos sveikų miestų tinkle	5101	24 660,28	26 649,12
Iš viso:		2 961 315,13	3 733 644,53

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Biuro metinių Biudžeto išlaidų sąmatų vykdymo duomenis

9. Savarankiška sveikatinimo veiklos koordinavimo institucija prie Savivaldybės tarybos – tai Kauno miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba, kuri koordinuoja Savivaldybės teritorijoje sveikatos ugdymo, alkoholio, tabako ir narkotikų kontrolės, visuomenės sveikatos saugos ir sveikatos stiprinimo, ligų profilaktikos priemonių rengimą ir įgyvendinimą, nustato Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų (2 lentelė) naudojimo prioritetus, atlieka kitas funkcijas, priskirtas pagal įstatymus bei tarybos nuostatus.

2 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų šaltiniai bei duomenys, kiek 2023–2024 metais šiai programai vykdyti surinkta (skirta) lėšų, tūkst. Eur

Programos lėšų šaltiniai	2023 metais	2024 metais
Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos	382,23	390,70
Lėšų likutis ataskaitinių biudžetinių metų pradžioje	235,15	317,99
Iš viso:	617,38	708,69

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos sprendimuose pateiktus duomenis

10. Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius – padalinys, kurio tikslas – įgyvendinti valstybės ir savivaldybės sveikatos politiką Savivaldybėje, koordinuoti sveikatinimo veiklą. Vienas iš svarbiausiųjų šio padalinio uždavinių yra organizuoti Savivaldybės teritorijoje valstybės ir Savivaldybės sveikatos politikos įgyvendinimą.

AUDITO REZULTATAI

1. VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMO KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE ESANČIOSE MOKYKLOSE VERTINIMAS

11. Visuomenės sveikatos priežiūros ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose (toliau – Mokykla) tikslą, uždavinius, organizavimo tvarką, visuomenės sveikatos specialisto funkcijas, teises ir pareigas nustato Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V–1035 / ISAK–2680 „Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2016 m. liepos 21 d. įsakymo Nr. V–966 / V–672 redakcija) (toliau – Aprašas).
12. Siekdami įvertinti, ar visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose 2023–2024 m. atitiko teisės aktų reikalavimus ir vykdytas rezultatyviai, audito kriterijus formulavome remdamiesi Apraše įtvirtintais rodikliais bei reikalavimais. Tirdami rezultatyvumo sąlygas, atsižvelgėme į valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo 2023 m. ir 2024 m. planus bei elementarius gero valdymo principus. **Taikėme šiuos audito kriterijus:**
 - Visose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose renkami, kaupiami ir analizuojami visi Aprašo 17.2 p. papunkčiuose nurodyti stebėsenos (ne asmens) duomenys.
 - Ne rečiau kaip 1 kartą per metus visose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose teikiamos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės mokyklos bendruomenei.
 - Visuose Savivaldybės teritorijoje esančių Mokyklų veiklos planuose yra numatytos mokinių sveikatos stiprinimo ir mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonės.
 - Visose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose yra išpildyti visi Aprašo 5 p., 13 p. ir 14 p. papunkčiuose nurodyti reikalavimai.
 - Visuomenės sveikatos specialistų darbo užmokesčio lėšų naudojimas atitinka teisės aktų reikalavimus.

Visuomenės sveikatos specialistui priskirtų funkcijų vykdymo Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose atitikties teisės aktams ir rezultatyvumo vertinimas

13. Savivaldybės teritorijoje audituojamu laikotarpiu (2023–2024 m.) veikė 188 ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklos ir profesinio mokymo įstaigos (savivaldybės, valstybės ir nevalstybinės (privačios). Šiuo laikotarpiu Biuras veikė (buvo paskirti visuomenės sveikatos specialistai) 147 ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose Savivaldybės teritorijoje, iš jų pagal nuosavybės teisę:
 - 133 Savivaldybės (75 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, 10 pradinės mokyklos tipo, 18 progimnazijos tipo, 9 pagrindinės mokyklos tipo ir 21 gimnazijos tipo);
 - 7 valstybės (4 gimnazijų tipo ir 3 profesinio ugdymo programas teikiančios įstaigos);
 - 7 privačios (nevalstybinės) įstaigos.

14. Taigi Biuras visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas teikė 78 proc. visų jo veiklos teritorijoje esančių Mokyklų.
15. Šis audito pastebėjimas reikšmingas vertinant atitiktį nustatytam kriterijui tuo aspektu, kad visos Apraše nustatytos visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos turi būti vykdomos visose Savivaldybės teritorijoje veikiančiose Mokyklose, nepriklausomai nuo nuosavybės teisės (savivaldybės, valstybės ar privačios (nevalstybinės)). Nustatyta situacija užprogramuoja bet kokių Apraše nustatytų Biuro visuomenės sveikatos specialistų Mokyklose funkcijų vykdymo masto neatitiktį visų Savivaldybės teritorijoje esančių Mokyklų aprėpties aspektu. Vis dėlto tokią neatitiktį vertinome formaliai, kai rinkome ir analizavome audito įrodymus dėl audito klausimų, susijusių su Biuro veiklos turiningaisiais rezultatais. Todėl veiklos atitiktis nustatytiems audito kriterijams vertinta audituojamu laikotarpiu aptarnautų Mokyklų apimtyje.

1.1. Mokinių gyvensenos stebėseną dokumentuojama visuomenės sveikatos specialistų nuožiūra ir jų veiklos planuose kaip atskira veikla nenumatoma

16. Siekdami įvertinti mokinių gyvensenos stebėsenos funkcijų vykdymą Biuro aptarnaujamose Mokyklose, surinkome audito įrodymus apie mokinių gyvensenos stebėsenos:
- faktą (vykdyta ar ne) ir veiksmus (duomenų rinkimą, kaupimą, analizę);
 - duomenų rūšis (grupes);
 - dažnį;
 - duomenų tvarkymo (rinkimo, kaupimo ir analizės) būdus (dokumentavimą).
17. Iš visuomenės sveikatos specialistų bei Mokyklų vadovų atsakymų apie Aprašo 17.2 p. nustatytos funkcijos (mokinių gyvensenos stebėsenos) vykdymą matyti, kad audituojamu laikotarpiu visuomenės sveikatos specialistai dažnesniu atveju (daugiau nei pusėje Mokyklų) nurodė nevykdę mokinių gyvensenos stebėsenos, dėl praktikos beveik ketvirtadalyje (2023 m.) ir penktadalyje (2024 m.) Mokyklų pasisakyti negalėjo (nežinojo ar neturėjo duomenų apie tai dėl darbuotojų kaitos) (3 lentelė).

3 lentelė. Visuomenės sveikatos specialistų (131 atsakymų) ir Mokyklų vadovų (95 atsakymų) užpildytų anketų duomenų apie Mokinių gyvensenos stebėsenos funkcijos (pagal Aprašo 17.2 p.) vykdymą palyginimas

Mokinių gyvensenos stebėsenos funkcija		Visuomenės sveikatos specialistai	Mokyklų vadovai
2023 metais	vykdyta	24 (18 proc.)	39 (41 proc.)
	nevykdyta	76 (58 proc.)	45 (47 proc.)
	nežino /neturi informacijos	31 (24 proc.)	11 (12 proc.)
2024 metais	vykdyta	46 (35 proc.)	44 (46 proc.)
	nevykdyta	62 (47 proc.)	41 (43 proc.)
	nežino /neturi informacijos	23 (18 proc.)	10 (11 proc.)

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų anketų duomenis

18. Pokalbiai su visuomenės sveikatos specialistais, Biuro Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros skyriaus vadovu atskleidė tokių atsakymų galimas priežastis. Atsakymams turėjo įtakos 2024 m. Higienos instituto vykdytas mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimas. Dalis specialistų Mokyklose atliko 5, 7, 9 (I gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos stebėsenos tyrimus pagal Higienos instituto parengtą metodiką ir klausimynus (Biuras). Tokie tyrimai atliekami ne rečiau

kaip kas 4 metus (pagal Bendruosius savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ (2013 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. V-1203 redakcija)). Kita dalis visuomenės sveikatos specialistų mokinių asmens duomenų (įskaitant sveikatos) tvarkymą Vaikų sveikatos stebėsenos informacinėje sistemoje (Aprašo 17.1 p. nustatyta funkcija tvarkyti formoje Nr. 046/a „Medicininis pažymėjimas“ nurodytus mokinio asmens, įskaitant sveikatos duomenis, juos analizuoti) priskyrė stebėsenos veiklai. Kadangi Vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos tikslas, be kita ko, yra statistikos tikslais centralizuotai valdyti duomenis apie mokinių sveikatą ir rizikos veiksnius, Aprašo 17.2 p. nustatyti mokinių gyvensenos stebėsenos veiksmai dalies specialistų buvo sutapatinti su jų darbu paminėtoje sistemoje.

19. Audito metu surinktų įrodymų visuma rodo, kad mokinių gyvensenos stebėsenos funkcijos vykdymas neapėmia visų Mokyklų, be to, skirtingas specialistų suvokimas ir kasdienės stebėsenos praktikų skirtumai iliustruoja, kad mokinių gyvensenos stebėsenos veikla skiriasi. Gyvensenos stebėsenos veiklos vykdymo skirtumus sąlygoja ir ugdytinių amžius (skiriasi ikimokyklinio amžiaus, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programų mokinių bei pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokinių gyvensenos stebėsenos duomenų gavimo būdai, tai yra ikimokyklinio ir pradinio ugdymo mokiniai neapklaunami struktūruotai) (4 lentelė).

4 lentelė. Mokinių gyvensenos stebėsenos funkcijos vykdymas (veiksmai ir veiklos) sąlygojamas ugdytinių amžiaus

Laikotarpiai:	2023 metai			2024 metai		
Ugdymo įstaigų tipai:	Ne	Nežinau	Taip	Ne	Nežinau	Taip
ikimokyklinio ugdymo įstaiga	43	13	12	41	11	16
pradinės mokyklos tipo	3	0	3	4	0	2
pagrindinės mokyklos tipo	5	4	1	6	2	2
progimnazijos tipo	9	3	3	2	1	12
gimnazijos tipo	14	5	7	8	3	15
profesinė	1	1	0	1	1	0
nepriskirta (privati)	1	4	2	0	4	3
Iš viso:	76	30	28	62	22	50

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal visuomenės sveikatos specialistų anketų duomenis

20. 2024 m. Higienos instituto vykdytas mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimas, kurį dalyje Mokyklų atliko Biuro specialistai, vykdytas naudojant standartizuotą klausimyną, apimantį bendruosius (įskaitant socialinius ekonominius) duomenis ir 3 grupių rodiklius:
- laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas;
 - sveikatos elgsena;
 - rizikingas elgesys.
21. Pagal Aprašo 17.2 p., mokinių gyvensenos stebėseną turi apimti šias duomenų grupes:
- bendrus duomenis, pagal kuriuos negalima tiesiogiai ir (ar) netiesiogiai nustatyti asmens tapatybės;
 - apibendrintus socialinius ekonominius duomenis;
 - sveikatos elgsenos duomenis;
 - rizikingo elgesio duomenis;
 - subjektyvaus vertinimo duomenis.

22. Mūsų apklausti visuomenės sveikatos specialistai negalėjo pasisakyti dėl mokinių gyvensenos stebėsenos duomenų: rinkimo – 57 proc. Mokyklų; kaupimo – 68 proc. Mokyklų; analizės – 66 proc. Mokyklų. Pasak visuomenės sveikatos specialistų, 2023–2024 m. mokinių gyvensenos stebėsenos duomenys rinkti 18 proc. Mokyklų, kaupti 12 proc. Mokyklų ir analizuoti 10 proc. Mokyklų. Mokinių gyvensenos duomenys:
- tik rinkti 3 proc. Mokyklų 2023 m. ir 14 proc. – 2024 m.;
 - tik kaupti 3 proc. Mokyklų 2023 m. ir 8 proc. – 2024 m.;
 - tik analizuoti 5 proc. Mokyklų 2023 m., 10 proc. – 2024 m.
23. Visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad Mokyklose mokinių gyvensenos (ne asmens duomenų) stebėseną vieną kartą metuose vykdyta 20 Mokyklų 2023 metais ir 41 Mokykloje 2024 metais. Viena iš priežasčių, kodėl 2024 m. buvo atliekama mokinių gyvensenos stebėseną dažniau, yra tai, kad 2024 m. visose Lietuvos savivaldybėse Higienos institutas atliko mokyklinio amžiaus 5, 7 ir 9 (I gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos tyrimą.
24. Apibendrinę duomenis matome, kad mokinių gyvensenos stebėseną audituojamu laikotarpiu:
- visa apimtimi (nustatytų grupių duomenys rinkti, kaupti ir analizuoti) vykdyta 2024 m., atliekant standartizuotą tyrimą dalyje atrinktų Mokyklų (pagrindas – 2024 m. Higienos instituto Mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimas), kuriame taikyta reprezentatyvi imtis kiekvienoje amžiaus grupėje, apklausiant 1447 respondentus);
 - trečdalyje (50) Biuro aptarnaujamų Mokyklų kartu su standartizuotu tyrimu buvo vykdoma ir nestruktūrizuota stebėseną.
25. Visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad mokinių gyvensenos stebėsenos duomenys Mokyklose rinkti įvairiais būdais: anketavimu, apklausa, raštu, elektroniniu klausimynu, žodiniu būdu, stebėjimu, per TAMO dienyną ir kt. Tik 20 proc. visuomenės sveikatos specialistų Mokyklose nurodė dokumentavę mokinių gyvensenos stebėseną, tačiau 104 Mokyklose visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad jos nedokumentuoja arba nepateikė jokių atsakymo. Mokinių gyvensenos stebėsenos veikla visuomenės sveikatos specialistų metiniuose planuose kaip atskira veikla nenumatoma. Darome išvadą, kad Aprašo 17.2 p. nustatyta mokinių gyvensenos stebėsenos veikla, kai ji nėra vykdoma standartizuotai valstybės nustatyta tvarka, dokumentuojama visuomenės sveikatos specialistų nuožiūra.

1.2. Išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės teiktos daugiau nei dviems trečdaliams Mokyklų bendruomenių

26. Nagrinėdami Apraše nustatytų funkcijų, susijusių su komunikacija (išvadų ir pasiūlymų teikimas) tarp visuomenės sveikatos specialisto ir Mokyklos bendruomenės bei Mokyklos vadovybės vykdymo apimtį, analizavome ir Aprašo 17.4 p., nurodančio, kad visuomenės sveikatos specialistas su bent vienu mokiniu, pradėjusio lankyti Mokyklą ir ugdomo pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, tėvu (globėju, rūpintoju) aptaria mokinio sveikatos stiprinimo ir saugos poreikį, o kitų mokinių – pagal poreikį, įgyvendinimo mastą.
27. Nors kiekvieno mokinio (tai yra visų mokinių), kuris pradėjo lankyti Mokyklą ir yra ugdomas pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programą, sveikatos stiprinimo ir saugos poreikis privalo būti aptartas su bent vienu iš įstatyminių atstovų, tačiau, pasak

visuomenės sveikatos specialistų, audituojamu laikotarpiu aptartas tik kiek daugiau nei pusėje Biuro aptarnautų Mokyklų: 73 (arba 55 proc.) 2023 m. ir 83 (arba 62 proc.) 2024 m.

28. Mokyklų vadovai nurodė, kad visuomenės sveikatos specialistai 2023–2024 m. aptarė mokinio, pradėjusio lankyti Mokyklą ir ugdyto pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, sveikatos stiprinimo ir saugos poreikį su bent vienu iš tėvų (globėju, rūpintoju) 61 Mokykloje, neaptarė – 16, nežinojo – 12. Kad toks aptarimas reikalingas, nurodė 66 Mokyklų vadovai, kad nereikalingas – 11, nežino – 18.
29. Visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad poreikis aptarti kitų mokinių sveikatos stiprinimo ir saugos poreikį su bent vienu iš tėvų:
 - buvo 76 Mokyklose, nebuvo – 32, nežino – 23 (2023 m.);
 - buvo 85 Mokyklose, nebuvo – 32, nežino – 14 (2024 m.).
30. Mokyklos bendruomenei žinias apie sveikatos išsaugojimą bei sveikatos stiprinimo būdus teikė (patvirtino vykdę tokią veiklą) apie du trečdaliai visuomenės sveikatos specialistų: 74 proc. (2023 m.) ir 79 proc. (2024 m.) bei 93 proc. apklaustų Mokyklų vadovų (pastarieji atsakė apie visą audituojamąjį laikotarpį, tai yra 2023–2024 m.).
31. Pritaikyti praktiškai suteiktas žinias apie sveikatos išsaugojimą bei sveikatos stiprinimo būdus Mokyklos bendruomenė mokė 63 proc. visuomenės sveikatos specialistų, apie 20 proc. apklaustųjų negalėjo pasisakyti šiuo klausimu, nes neturėjo informacijos.
32. Visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad išvadas ir pasiūlymus dėl mokinių sveikatos būklės mokyklos bendruomenei:
 - teikė 92 Mokyklose (arba 70 proc. visų atsakymų), neteikė – 15 (arba 12 proc.) (2023 m.);
 - teikė 95 Mokyklose (arba 73 proc. visų atsakymų), neteikė – 17 (arba 13 proc.) (2024 m.);
 Apie 17 proc. visų apklaustų visuomenės sveikatos specialistų visu audituojamu laikotarpiu apie tokią veiklą informacijos neturėjo. Darytina išvada, kad Aprašo 17.3 p. nustatytos visuomenės sveikatos specialisto funkcijos nebuvo įgyvendintos pilna apimtimi.

1.3. Mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimas organizuotas daugiau nei pusėje Mokyklų

33. Aprašo 17.8 p. nustato visuomenės sveikatos specialisto funkciją organizuoti mokinių sveikatos stiprinimo priemonių ir Mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įgyvendinimą ir įgyvendinti jas pagal kompetenciją, tačiau šios funkcijos nebuvo įgyvendintos pilna apimtimi.
34. Audito metu nagrinėjome 15 atsitiktinai atrinktų Savivaldybės teritorijoje esančių Mokyklų ir jose dirbusių Biuro visuomenės sveikatos specialistų veiklos planus, vertindami, ar juose yra numatytos mokinių sveikatos stiprinimo ir mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonės.
35. Visuose 15 atrinktų Mokyklų visuomenės sveikatos specialistų veiklos planuose audituojamu laikotarpiu buvo numatytos ir mokinių sveikatos stiprinimo, ir mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonės. Apklausos metu gauti visuomenės sveikatos specialistų atsakymai rodo (pagal duomenis apie visas (134) Mokyklas), kad mokinių sveikatos stiprinimo ir mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonės buvo įgyvendintos (organizuotos) daugiau nei pusėje jų (5 lentelė), dėl trečdaliai Mokyklų specialistai pasisakyti negalėjo, nes neturėjo duomenų dėl darbuotojų kaitos.

5 lentelė. Atsakymai apie Mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimą

Metai	Mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įgyvendinimas			Mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimas		
	taip	ne	nežinoma	taip	ne	nežinoma
Visuomenės sveikatos specialistų atsakymai (131 atsakymas)						
2023	74	14	43	78	11	42
2024	83	13	35	89	11	31
Mokyklų vadovų atsakymai (95 atsakymai)						
2023	7	16	72	85	7	3
2024	75	17	3	85	8	2

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų anketų duomenis

36. Audituojamu laikotarpiu tik ketvirtadalyje Mokyklų nebuvo identifikuoti visuomenės sveikatos rizikos veiksniai arba nėra žinoma apie tokią veiklą. Tai, kad 3/4 Mokyklų identifikuoti visuomenės sveikatos rizikos veiksniai, reiškia, kad buvo vertinama Mokyklų aplinka ir vyko rizikų nustatymo procesas. Pateikti skaičiai (6 lentelė) nerodo rizikos veiksnių kiekio, nes audito metu nagrinėta Biuro specialistų veikla Mokyklose, o ne Mokyklų aplinka.

6 lentelė. Atsakymai apie visuomenės sveikatos rizikos veiksnių identifikavimą

Metai	Visuomenės sveikatos rizikos veiksnių identifikavimas		
	taip	ne	nežinoma
Visuomenės sveikatos specialistų atsakymai (131 atsakymas)			
2023	95	16	20
2024	93	19	19
Mokyklų vadovų atsakymai (95 atsakymai)			
2023	72	21	2
2024	70	22	3

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų anketų duomenis

37. Apklausos anketos parodė, kad daugmaž pusėje Mokyklų audituojamu laikotarpiu visuomenės sveikatos specialistai teikė siūlymus Mokyklos administracijai dėl mokinių sveikatos stiprinimo ir mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įtraukimo į Mokyklos strateginius veiklos planus, ketvirtadalyje – nežinoma apie tokių siūlymų teikimą. Pasak Mokyklų vadovų, apie pusę visuomenės sveikatos specialistų teikė siūlymus Mokyklos administracijai dėl mokinių sveikatos stiprinimo ir mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įtraukimo į Mokyklos strateginius veiklos planus, apie pusę – neteikė (7 lentelė).

7 lentelė. Apklausos atsakymų apie visuomenės sveikatos specialistų (ne)teiktus siūlymus dėl mokinių sveikatos stiprinimo, Mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įtraukimo į Mokyklos strateginius veiklos planus palyginimas

Metai	Teikti	Neteikti	Nežinoma
Visuomenės sveikatos specialistų atsakymai (131 atsakymas)			
2023	60	38	33
2024	65	41	25
Mokyklų vadovų atsakymai (95 atsakymai)			
2023	48	44	3
2024	49	44	2

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų anketų duomenis

38. Pasak Mokyklų vadovų, Mokykla 2023–2024 m. prisidėjo prie mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimo 90 Mokyklų (neprisidėjo – 1, nežino – 1, Mokykla vykdė suplanuotas veiklas – 3) tokiomis priemonėmis / veiklomis:
- bendradarbiaujant ir padedant visuomenės sveikatos specialistui vykdyti veiklas;
 - organizuojant sveikatingumo renginius ir įgyvendinant sveikatos stiprinimo programas;
 - sudarant sąlygas švietėjiškai ir praktinėms veikloms bei kitiems renginiams;
 - vykdant papildomus sveikatingumo renginius;
 - teikiant visuomenės sveikatos specialistui informaciją, informuojant tėvus ir prisidedant priemonėmis ir pan.
39. Pasak Mokyklų vadovų, visuomenės sveikatos specialistas įgyvendino pakankamai mokinių sveikatos stiprinimo priemonių 79 Mokyklose (2023 m.) ir 76 Mokyklose (2024 m.). Sveikatos stiprinimo priemonių nepakankamumą įžvelgė 7 Mokyklų vadovai 2023 m. ir 10 – 2024 m.

1.4. Mokyklose visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos nustatyta tvarka neviešinamos

40. Aprašo 11–12 p. numato, kad visuomenės sveikatos priežiūra Mokykloje vykdoma pagal Mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planą (toliau – Veiklos planas), kuris yra sudedamoji Mokyklos strateginio veiklos plano ir metinio veiklos plano dalis. Atsižvelgdamas į konkrečios Mokyklos, savivaldybės bei šalies visuomenės sveikatos priežiūros poreikius ir prioritetus, visuomenės sveikatos specialistas, kartu su Mokyklos bendruomene, parengia Veiklos plano projektą, suderina jį su Biuro direktoriumi ir pateikia Mokyklos vadovui. Veiklos plane numatytos priemonės turi būti įtrauktos į Biuro veiklos planą.
41. Išanalizavę atsitiktine tvarka atrinktų Biuro audituojamu laikotarpiu aptarnautų 15 Mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistų (jų audituojamu laikotarpiu buvo 16) veiklos planus, nustatėme:
- visi veiklos planai sudaryti pagal vieningą struktūrą (forma nusistovėjusi praktikoje, atskiru tvarkomuoju dokumentu netvirtinta);
 - visi veiklos planai sudaromi mokslo metų pusmečiams, o ne biudžetiniams metams – tai pagrįsta paslaugų teikimu Mokyklų bendruomenei (mokiniam);
 - visi veiklos planai suderinti su tos Mokyklos direktoriumi, Biuro skyriaus vedėju (tiesioginiu visuomenės sveikatos specialisto vadovu) ir patvirtinti Biuro direktoriaus;
 - numatyti metiniai veiklos rodikliai susieti su patvirtintų Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų planų rodikliais;
 - siektini rodikliai (dalyvių, unikalių vienetų ir pan.) planuojami tokiose veiklų grupėse, kaip renginiai (pranešimai, paskaitos, pamokos, diskusijos, debatai, konkursai, viktorinos, varžybos ir kiti vieši renginiai) ir informacijos sklaida (TV ir radijo laidos, video- ir audiosiužetai / Straipsniai, informaciniai pranešimai, publikacijos internete / Stendai, plakatai, brošiūros, knygos, atmintinės, lankstinukai ir kiti leidiniai);
 - temos, kuriose planuojami renginių ir informacijos sklaidos rodikliai, pagrįsti Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų planuose nurodytomis temomis.

42. Analizuojant planuotų veiklų pasiskirstymą pagal Mokyklų tipus, matyti, kad priklausomai nuo mokinių amžiaus grupių, mokinių gyvensenos (sveikatos ir rizikingo elgesio) duomenų, planuojami rodikliai varijuoja. Dėl šios priežasties darėme išvadą, kad veiklos planai atspindi Mokyklos bendruomenės poreikius ir valstybinės stebėsenos duomenis.
43. Papildomai veiklos planuose nustatyti siektini rodikliai veiklose, susijusiose su kitomis Aprašo 17 p. įtvirtintomis visuomenės sveikatos priežiūros funkcijomis:
- visuomenės sveikatos rizikos veiksnių identifikavimas Mokyklos aplinkoje, tai yra Mokyklos aplinkos atitikimo higienos normoms įvertinimo atlikimas, siūlymų Mokyklos vadovams pateikimas (vertinimo rodiklis – posėdžių skaičius);
 - dalyvavimas Mokykloje sprendžiant mokinių sveikatos stiprinimo klausimus ar Mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įgyvendinimo klausimus (planuojamas rodiklis – posėdžių skaičius);
 - mokinių asmens higienos tikrinimas (apžiūra dėl pedikuliozės) (veiklos rodiklis – atliktų patikrinimų skaičius);
 - mokinių maitinimo organizavimo priežiūra Mokykloje (Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašas) (veiklos rodiklis – atliekamų įvertinimų skaičius);
 - informacijos teikimas kūno kultūros mokytojams komplektuojant fizinio ugdymo grupes ir dėl galimybės dalyvauti mokiniui sporto varžybose (pagal Mokinių, besimokančių pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, fizinio pajėgumo nustatymo tvarkos aprašą) (veiklos rodiklis – atliekamų įvertinimų skaičius).
44. Nors Aprašo 20 p. nustato, kad patvirtintas Mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planas bei jo vykdymo ataskaita skelbiami Mokyklos interneto svetainėje, audituojamu laikotarpiu visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir vykdymo ataskaitos Mokyklų interneto svetainėse nebuvo skelbti. Daugiau nei 70 proc. Mokyklų visuomenės sveikatos specialistai nurodė neskelbę visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planų ir ataskaitų Mokyklų interneto svetainėse, dėl ketvirtadalio Mokyklų visuomenės sveikatos specialistai pasisakyti negalėjo. 92 proc. apklaustų Mokyklų vadovų nurodė neskelbę visuomenės sveikatos priežiūros planų ir ataskaitų (8 lentelė).

8 lentelė. Visuomenės sveikatos specialistų (131 atsakymų) ir Mokyklų vadovų (95 atsakymų) užpildytų anketų duomenų apie visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planų paskelbimą interneto svetainėse palyginimas

Visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir vykdymo ataskaitos (ne)paskelbtos Mokyklos interneto svetainėje		Visuomenės sveikatos specialistai	Mokyklų vadovai
2023 metais	taip	4 (3 proc.)	7 (7 proc.)
	ne	93 (71 proc.)	87 (92 proc.)
	nežinau /neturiu informacijos	34 (26 proc.)	1 (1 proc.)
2024 metais	taip	8 (6 proc.)	8 (8 proc.)
	ne	94 (72 proc.)	87 (92 proc.)
	nežinau /neturiu informacijos	29 (22 proc.)	0 (0 proc.)

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų anketų duomenis

45. Atsitiktinės atrankos būdu atrinkę 15 Biuro aptarnaujamų Mokyklų (savivaldybės, valstybės ir nevalstybinių (privačių)) ir patikrinę (tikrinta 2024 m. spalio mėn. ir 2025 m. vasario mėn.) interneto svetaines, visuomenės sveikatos priežiūros planų ir jų vykdymo ataskaitų neradome.

1.5. Nedetalizuotos Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro ir Mokyklų bendradarbiavimo sąlygos

46. Bendradarbiavimas organizuojant visuomenės sveikatos priežiūrą vyksta beveik visose Mokyklose (visuomenės sveikatos specialistai nurodė 2023–2024 m. nebendradarbiavę 3 Mokyklose, Mokyklų vadovai – 4). Dažniau tarpusavyje komunikuojama pagal poreikį, įvairiais būdais: žodžiu (tiesiogiai, telefonu), pasitarimų, susitikimų, susirinkimų metu, elektroninėmis priemonėmis (laiškais, per dienyną). Didžioji dalis visuomenės sveikatos specialistų nurodė, kad iš Mokyklos administracijos (tam, kad galėtų tinkamai atlikti visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas) gauna visą reikalingą informaciją (122 Mokyklose), negauna – 4 Mokyklose.
47. Visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad Mokyklos bendruomenę visuomenės sveikatos priežiūros uždaviniams įgyvendinti pasitelkia šiais būdais: bendradarbiaujant, komunikuojant su Mokyklos bendruomene; pasitelkiant bendroms veikloms mokinius, mokytojus ir tėvus (rašant ir per dienyną); kuriant ir vedant bendrus renginius, akcijas, edukacijas mokykloje.
48. 70 visuomenės sveikatos specialistų (86 proc. visų atsakymų) nurodė, kad nieko keisti nenorėtų, darbas su Mokykla yra sklandus ir viskas yra gerai. Tačiau likusieji 47 atsakymai rodo, kad šiek tiek mažiau nei pusė visuomenės sveikatos specialistų tam, kad galėtų geriau atlikti savo funkcijas Mokyklose, norėtų daugiau: darbo valandų vienoje įstaigoje; bendradarbiavimo su Mokykla ir dalyvavimo bendruose susirinkimuose.
49. Mokyklų 54 vadovai (57 proc. visų apklaustųjų) teigia, kad bendravime su visuomenės sveikatos specialistais nieko keisti nenorėtų, bendravimas vyksta sklandžiai ir juos viskas tenkina, likusieji norėtų: kad visuomenės sveikatos specialistas dirbtų daugiau valandų Mokykloje; dažnesnio komunikavimo su tėvais; didesnio įsitraukimo į Mokyklos veiklas.
50. Visuomenės sveikatos specialistų teigimu, 107 Mokyklų sveikatos kabinetuose yra visi reikalingi įrenginiai ir priemonės, kad jie galėtų tinkamai atlikti visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, o 24 Mokyklų – kad nėra visų reikalingų įrenginių ir priemonių. 40 proc. visuomenės sveikatos specialistų (53 atsakymai iš 131) nurodė, kad Mokyklos sveikatos kabinete nieko netrūksta. Likusieji teigė, kad trūksta šių įrenginių ir priemonių (tam, kad galėtų tinkamai atlikti visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas Mokykloje):
 - metodinių, edukacinių ir demonstracinių priemonių veikloms (27 atsakymai);
 - atskiro sveikatos kabineto (14 atsakymų);
 - priemonių ir daiktų sveikatos kabinetui (tinkamo stalo, pritaikyto apšvietimo, kriauklės).
51. Mokyklų vadovai nurodė, kad 83 Mokyklų sveikatos kabinetuose yra visi reikalingi įrenginiai ir priemonės, kad visuomenės sveikatos specialistas Mokykloje galėtų tinkamai atlikti visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, 8 Mokyklose visų reikalingų įrenginių ir priemonių nėra, 4 nurodė, kad nežino. Mokyklų vadovai teigė, kad sveikatos kabinete naudojamos įrangos ir priemonių tinkama priežiūra ir atnaujinimas yra užtikrinamas šiais būdais: reguliariai / periodiškai stebint, tikrinant ir atnaujinant; pagal visuomenės sveikatos priežiūros specialisto pageidavimus, prašymus, poreikius ir pan.
52. Audituojamu laikotarpiu Aprašo 14 p. reikalavimai sveikatos kabinetui buvo išpildyti. Inventorizuotas Biuro įsigytas turtas, perduotas specialistams, apima visas Aprašo 14 p. nurodytų priemonių grupes. Tačiau atkreipėme dėmesį į tai, kad Aprašas nereglamentuoja kiekvienos priemonių grupės sveikatos kabinete kiekio, o visuomenės sveikatos priežiūra

Mokykloje įgyvendinama bendradarbiavimo būdu, todėl nėra visiškai aiški riba tarp Mokyklos ir Biuro indėlio į visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą.

53. Iš inventorizacijos duomenų matyti, kad daugiausia priemonių vienetų priklauso edukacinėms priemonėms mokinių sveikos gyvensenos įgūdžiams ugdyti, tačiau egzistuoja ir poreikis didesniai šios rūšies priemonių kiekiui, inovatyvesnėms priemonėms, pavyzdžiui: papildomų edukacinių, vaizdinių, metodinių, inovatyvių, kitokių priemonių (52 atsakymai, iš jų: užspringimo liemenės (8 atsakymai), gaivinimo manekeno (5 atsakymai)); atskiro sveikatos kabineto.
54. Biuras turi periodinių specialistų apklausų dėl poreikio nustatymo praktiką. Sprendimai dėl darbo priemonių įsigijimo priimami, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad kai kuriomis edukacinėmis priemonėmis galima dalintis. Neturėti specifinių ir sąlyginai brangių mokomųjų priemonių kiekviename sveikatos kabinete (kai kurios rūšies mokymai nevyksta nuolat) gali būti racionalu. Tai, kad 52 specialistai nurodė poreikį papildomoms ugdymo priemonėms, tik 16 specialistų metodinių ir kitų priemonių trūkumą laikė pagrindine veiklos kliūtimi, rodo, kad dažnesniu atveju priemonių klausimas buvo išspręstas turėtais resursais.
55. Didžiausias iššūkis visuomenės sveikatos specialistams, su kuriuo jie susidūrė siekdami tinkamai vykdyti visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas Mokykloje, yra per didelis vaikų skaičius etatui / per mažai dienų vienoje Mokykloje / darbas per kelias Mokyklas / laiko stoka – 41 atsakymas (31 proc. apklaustųjų). Kiek didesnė dalis – 95 Mokyklos vadovai (beveik 35 proc. apklaustųjų) mano taip pat – siekiant geresnės Mokyklos veiklos visuomenės sveikatos priežiūros srityje, pagrindinis iššūkis, problema, kliūtis yra visuomenės sveikatos priežiūros specialisto per mažos darbo valandos mokykloje / per didelis mokinių skaičius tenkantis vienam visuomenės sveikatos specialistui / visuomenės sveikatos specialisto darbas ne kiekvieną dieną Mokykloje.
56. Aprašo 5 p. nustato, kad visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas grindžiamas bendradarbiavimu tarp Mokyklos ir Biuro, tačiau Aprašas nedetalizuoja Biuro ir Mokyklos bendradarbiavimo sąlygų, Biuro specialistų funkcijų vykdymo garantijų.
57. Visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad visuomenės sveikatos priežiūros specialisto veiklai Mokykloje būtų naudinga bendradarbiavimo tvarka, aiškiai aprašanti Mokyklos ir Biuro tarpusavio santykius, veiklos sąlygas, įsipareigojimus, atsakomybių ribas, kitas aplinkybes, kiek jų nereglamentuoja Aprašas (taip – 61, ne – 43, nežino – 9). Mokyklų vadovų nuomonės: tokia tvarka būtų naudinga – 56 atsakymai, tokios tvarkos nereikia – 23 atsakymai.
58. Visuomenės sveikatos specialistai nurodė, kad Biuro ir Mokyklos bendradarbiavimo sąlygų, tvarkos papildomas aprašymas ir vieningas taikymas visose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose, būtų naudingas visuomenės sveikatos specialisto veiklai Mokykloje dėl: geresnio, sklandesnio, aiškesnio tarpusavio bendradarbiavimo; aiškesnių atsakomybių ribų nustatymo; aiškesnių visuomenės sveikatos specialistų funkcijų Mokykloje.
59. Mokyklų vadovai nurodė, kad jei Biuro ir Mokyklos bendradarbiavimo sąlygos, tvarka būtų papildomai aprašytos bei vieningai taikomos visose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose, tai galėtų būti naudinga, nes, būtų: aiškiau įvardintos kompetencijos ir atsakomybių ribos; daugiau aiškumo, efektyvumo, darbo kryptingumo, konkretumo; stipresnis bendradarbiavimas.
60. Taigi tiek iš visuomenės sveikatos specialistų, tiek iš Mokyklų vadovų atsakymų matyti, kad aiškiau apibrėžti tarpusavio santykiai, atsakomybių ribos ir bendradarbiavimo sąlygos būtų aktualios tiek Biuro visuomenės sveikatos specialistams, tiek ir Mokyklų vadovams.

2. VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMO PER KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIĄJĄ PROGRAMĄ ORGANIZAVIMO VERTINIMAS

61. Savivaldybės tarybos sprendimais patvirtinta visa eilė analizuojamą audito sritį reguliuojančių teisės aktų: Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir jos sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašai, patvirtinti Savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 18 d. sprendimu Nr. T-222 „Dėl Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir jos sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su pakeitimu 2016 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T-67) ir Savivaldybės tarybos 2024 m. lapkričio 12 d. sprendimu Nr. T-830, skirtingų laikotarpių trimečiai Savivaldybės strateginiai veiklos planai, Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2023 m. ir 2024 m. priemonių finansavimo planai bei jų vykdymo ataskaitos, kiti susiję dokumentai.
62. Atsižvelgdami į nustatytą teisinį reguliavimą, siekdami įvertinti, ar visuomenės sveikatos stiprinimas per Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą 2023–2024 metais organizuotas rezultatyviai ir atitiko teisės aktų reikalavimus, be kita ko, naudodamiesi visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliais, **taikėme šiuos audito kriterijus:**
- Yra nustatyti būdai, padedantys identifikuoti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetus.
 - Nustatyti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos prioritetai atliepia Kauno miesto visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius, strateginiuose veiklos planuose nustatytus tikslus bei uždavinius.
 - Kauno miesto savivaldybėje visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa ir jai įgyvendinti skiriamos lėšos panaudojamos kryptingai ir nėra veiksmų, trukdančių pasiekti nustatytus tikslus.

Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos planavimo ir įgyvendinamo rezultatyvumo bei atitikties teisės aktams vertinimas

63. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 41 str. 1 d. ir 3 d. nustatyta, kad savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos naudojamos visuomenės sveikatos programoms finansuoti ir remti; šios programos pajamos ir išlaidos planuojamos savivaldybės biudžete savivaldybių tarybų nustatyta tvarka. Vadovaujantis paminėto įstatymo 69 str. 1–2 d., savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybą sudaro (iš 1/3 savivaldybės paskirtų asmenų, 1/3 savivaldybės įmonių, įstaigų, organizacijų atstovų, 1/3 visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, atstovų) ir jos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba koordinuoja savivaldybės teritorijoje sveikatos ugdymo, alkoholio, tabako ir narkotikų kontrolės, visuomenės sveikatos saugos ir sveikatos stiprinimo, ligų profilaktikos priemonių rengimą ir įgyvendinimą, nustato savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetus bei atlieka kitas funkcijas, priskirtas pagal šį ir kitus įstatymus bei tarybos nuostatus.
64. Kiekvienų metų analizuojamos programos lėšų panaudojimo prioritetus, atsižvelgdama į šios programos kryptis, Savivaldybėje nustato Kauno miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba ne vėliau kaip iki tų metų sausio 15 dienos (paprastai – gruodžio mėnesį).

2.1. Nustatyti trūkumai, susiję su Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąja programa 2023–2024 m.

65. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetai (9 lentelė) nustatomi remiantis esamu teisiniu reguliavimu, visuomenės sveikatos stebėsenos duomenimis, sveikatos rodiklių analize. Visuomenės sveikatos stiprinimo veiklų tęstinumas yra svarbus, kad būtų pasiekti ilgalaikiai rezultatai.

9 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos prioritetai

2023 metų	2024 metų	2025 metų
▪ Visuomenės psichikos sveikatos stiprinimas ir sutrikimų profilaktika ▪ Sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimas ▪ Senyvo amžiaus žmonių gyvenimo kokybės gerinimas	▪ Psichikos sveikatos stiprinimas ▪ Fizinio aktyvumo skatinimas ▪ Nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencija ▪ Sveikatai žalingos elgsenos prevencija	▪ Psichikos sveikatos stiprinimas ▪ Fizinio aktyvumo skatinimas ▪ Nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencija ▪ Sveikatai žalingos elgsenos prevencija

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos posėdžių protokolus

66. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis, atsižvelgiant į nustatytus prioritetus, audituojamu laikotarpiu (2023–2024 m.), buvo vykdomos tęstinės veiklos:
- psichikos sveikatos stiprinimas, įgyvendinant Kauno miesto savižudybių prevencijos modelį;
 - fizinio aktyvumo skatinimas, įgyvendinant projektą „Judėk sveikai“;
 - nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencija, be kita ko, tęsiant vyresnio amžiaus žmonių sveikatos stiprinimo veiklas, vėliau – įgyvendinant projektą „Sveiki senjorai“.
67. Vertindami jau keletą metų iš eilės prioritetine pasirinktos psichikos sveikatos stiprinimo srities planavimo ir įgyvendinimo rezultatyvumą, analizavome Kauno miesto savižudybių prevencijos modelio priemonių planą (2023–2024 m.) bei įgyvendintų veiklų ataskaitas ir nustatėme, kad audituojamu laikotarpiu buvo suteiktos konsultacijos:
- 2023 m. – 1064 (atvejo vadybininko 695, skubios anoniminės psichologinės pagalbos 369);
 - 2024 m. – 3408 (atvejo vadybininko 2624, skubios anoniminės psichologinės pagalbos 784).
68. Palyginę Kauno miesto savivaldybės 2023–2025 m. ir 2024–2026 m. strateginiuose veiklos planuose numatytus ir įgyvendintus rodiklius, nustatėme, kad skubios psichoemocinės pagalbos konsultacijų skaičius 2023 m. buvo mažesnis, nei planuota (planuota 3100 konsultacijų, suteikta – 1064), 2024 m. numatytas rodiklis viršytas (planuota 3100 konsultacijų, suteikta – 3408).
69. Palyginę Kauno miesto savivaldybės 2023–2025 m. ir 2024–2026 m. strateginiuose veiklos planuose numatytus ir įgyvendintus rodiklius, nustatėme, kad mirčių dėl savižudybių skaičius 100 tūkst. gyventojų Kauno mieste 2023 m. buvo geresnis, nei numatyta (numatyta 18,3, o pasiekta – 14,2); bandymų žudytis skaičius 100 tūkst. gyventojų Kauno mieste 2023 m. buvo blogesnis, nei numatyta (numatyta 19,10, o rodiklis – 33,9). 2024 m. duomenų dar nėra.
70. Palyginę pasirinktus visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius nustatėme, kad 2023 m.: mirtingumo dėl savižudybių (X60–X84) 100 000 gyventojų rodiklis Kauno mieste yra geresnis (14,2), nei Lietuvos vidurkis (19,6); bandymų žudytis skaičiaus (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų rodiklis Kauno mieste yra geresnis (33,9), nei Lietuvos vidurkis (44,6).

71. Vertindami, ar rezultatyvu jau keletą metų iš eilės planuoti ir įgyvendinti analizuojamos programos lėšas prioritetine pasirinktai fizinio aktyvumo skatinimo sričiai, analizavome projekto „Judėk sveikai“ suplanuotų ir įgyvendintų veiklų duomenis, kurių pagrindu nustatėme, kad veiklose iš viso dalyvavo 38 100 asmenų (2023 m.) ir 38 034 asmenys (2024 m.).
72. Palyginę Kauno miesto savivaldybės 2023–2025 m. ir 2024–2026 m. strateginiuose veiklos planuose numatytus ir įgyvendintus rodiklius, nustatėme, kad asmenų (18–64 m. amžiaus), dalyvavusių reguliariuose Biuro organizuojamuose fizinio aktyvumo užsiėmimuose, skaičiai audituojamu laikotarpiu buvo geresni, nei planuota: planuota 23 200,00, o dalyvavo – 38 100,00 (2023 m.); planuota 23 400,00, o dalyvavo – 38 034,00 (2024 m.).
73. Vertindami, ar rezultatyvu pakartotinai planuoti ir įgyvendinti analizuojamos programos lėšas prioritetine pasirinktai nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencijos sričiai, analizavome projekto „Sveiki senjorai“ (dalyvių amžius – 60 metų ir daugiau) veiklų planus (2023–2024 m.) bei įgyvendintų veiklų ataskaitas. Nustatėme, kad:
 - 2023 m. įvyko 484 veiklos, jose sudalyvavo 13 815 asmenų;
 - 2024 m. įvyko 937 veiklos, jose sudalyvavo 24 783 asmenys.
74. Palyginę Kauno miesto savivaldybės 2023–2025 m. ir 2024–2026 m. strateginiuose veiklos planuose numatytus ir įgyvendintus rodiklius, nustatėme, kad vyresnio amžiaus asmenų (65 m. ir vyresnių), dalyvavusių reguliariuose Biuro organizuojamuose fizinio aktyvumo užsiėmimuose, skaičiai audituojamu laikotarpiu buvo geresni, nei suplanuota: planuota 2 050,00, o dalyvavo – 13 815,00 (2023 m.), planuota 2 050,00, o dalyvavo – 24 783,00 (2024 m.).
75. Palyginę pasirinktus visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius nustatėme, kad traumų dėl nukritimo atvejų skaičiai (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyventojų Kauno mieste 2020–2023 m. blogesni, nei Lietuvos vidurkis ir 2020–2022 m. blogėjo, o 2023 m. pagerėjo (nuo 164,3 iki 163,3).
76. Pažymėtina, kad vienos (iš nustatytų keturių) prioritetinės srities – Sveikatai žalingos elgsenos prevencija (rūkymo, alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija ir kt.) – veikloms 2024 m. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiojoje programoje nebuvo numatyta (skirta) lėšų. Savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius informavo: „Rengiant Programos priemonių finansavimo planą 2024 metams nebuvo įtraukta 4 prioritetinė sritis (Sveikatai žalingos elgsenos prevencija), nes jai įgyvendinti nebuvo parengtas ir patvirtintas Kauno miesto savivaldybės taryboje vykdymo aprašas, apie kurio privalomumą turėti akcentuota pirmoje pusėje 2024 m. atliekamo Skyriuje vidaus audito metu“.

2.2. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos 2023–2024 m. panaudotos nepilna apimtimi, tačiau nepanaudotų lėšų likutis sumažėjo

77. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos 2023–2024 m. panaudotos nepilna apimtimi, tačiau nepanaudotų lėšų likutis sumažėjo: 2024 m. nepanaudotų lėšų likutis (90,63 tūkst. Eur) sudarė beveik 18 proc. skirtų lėšų, 2023 m. buvo nepanaudota 31 proc. analizuojamai programai skirtų lėšų (134,76 tūkst. Eur) (10 lentelė).
78. Didžiausią nepanaudotų Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų dalį audituojamu laikotarpiu sudarė psichikos sveikatos stiprinimo sričiai skirtos (planuotos) lėšos (nepanaudota: 2023 m. – 83,67 tūkst. Eur; 2024 m. – 33,31 tūkst. Eur).

10 lentelė. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo 2023 metų ir 2024 metų ataskaitų duomenys, tūkst. Eur

Eil. Nr.	Programos / priemonės poveikio sritis	2023 metais lėšų		2024 metais lėšų	
		skirta	panaudota	skirta	panaudota
2.	Savivaldybės strateginio veiklos plano priemonės				
2.1.	Psichikos sveikatos stiprinimas (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	191,80	108,13	197,00	163,69
2.2.	Fizinio aktyvumo skatinimas	152,35	126,06	152,35	151,52
2.3.	Nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencija (tarp jų ir pirmosios pagalbos teikimo)	90,00	65,20	155,75	99,26
	Iš viso:	434,15	299,39	505,10	414,47

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos sprendimuose pateiktus duomenis

79. Psichikos sveikatos stiprinimo sričiai:

- 2023 m. iš planuotų (skirtų) 191,80 tūkst. Eur nepanaudota 43,6 proc. lėšų; mažiausiai lėšų panaudota teikiant atvejų vadybos, skubią anoniminę psichologinę pagalbą, organizuojant supervizijas, psichologines grupes, teikiant psichoterapines paslaugas;
- 2024 m. iš planuotų (skirtų) 197,00 tūkst. Eur nepanaudota beveik 17 proc. lėšų; lėšos pilnai nebuvo panaudotos teikiant skubią anoniminę psichologinę pagalbą, organizuojant supervizijas ir psichologines grupes.

80. 2023 m. nepanaudotos panašaus dydžio sumos fizinio aktyvumo skatinimo sričiai (26,29 tūkst. Eur) bei nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencijos sričiai (24,8 tūkst. Eur).

81. Vykdam programą 2024 m., beveik visos skirtos (planuotos) lėšos fizinio aktyvumo skatinimo sričiai buvo panaudotos (nepanaudota 0,83 tūkst. Eur), tačiau nepanaudota ženkli dalis lėšų, skirtų (planuotų) nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencijos sričiai (56,49 tūkst. Eur).

82. Audito metu aiškinomės analizuojamos programos lėšų nepanaudojimo priežastis.

83. Biuro teigimu, vykdam projektus „Sveiki senjorai“ ir „Judėk sveikai“ lėšos nepanaudotos dėl vėluojančių programų patvirtinimų ir viešųjų pirkimų procedūrų bei paslaugų teikimo sunkumų, savižudybių prevencijos modelio įgyvendinimui priskirtinoms veikloms – dėl vėluojančių viešųjų pirkimų procedūrų (2023 m.). Vykdam projektą „Sveiki senjorai“ lėšos sutaupytos dėl atsiradusių paslaugų teikimo sutrikimų, mažesnių kainų po viešųjų pirkimų atlikimo ir mažesnio poreikio reklaminiams prekėms, o savižudybių prevencijos modelio įgyvendinimui priskirtinose veiklose lėšos nepanaudotos dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų, mažesnių įkainių ir vėlavimo paslaugų teikime (2024 m.).

84. Savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus teigimu, rengiant Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo programos priemonių finansavimo planus, buvo atsižvelgiama į faktinius lėšų poreikius bei numatytas rezervas galimiems ateities poreikiams, tačiau lėšos papildomoms veikloms neplanuotos (neskirtos) dėl būtinybės jas skirti nebuvimo. Nepanaudotos (nepaskirstytos) lėšos perkeltos kitiems metams, nes 2023–2024 m. laikotarpiu naujų finansavimo poreikių ar didesnių reikalingų sumų esamoms priemonėms neatsirado.

85. Apibendrinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimas nepilna apimtimi, lėšų prioritetinei sričiai neskiriamas, dalies numatytų rodiklių nepasiekimas rodo šios programos organizavimo 2023–2024 m. trūkumus.

3. SVEIKATOS STIPRINIMO PROGRAMOS, SKIRTOS ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGŲ BEI CUKRINIO DIABETO PROFILAKTIKAI, VYKDYMO REZULTATYVUMO VERTINIMAS

86. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979 „Dėl Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2020 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. V-776 redakcija) patvirtintas Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“ patvirtintos Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos (toliau – Strategija) 116 p., kuriuo nustatyta, kad siekiant stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę, būtina: sumažinti širdies ir kraujagyslių ligų lemiamą sergamumą ir mirtingumą (116.1 p.); sumažinti diabeto lemiamą sergamumą ir mirtingumą (116.3 p.).
87. Visuomenės sveikatos stebėsenos 2024 metų duomenų (rodiklių) pagrindinių audito procedūrų atlikimo metu dar nebuvo paskelbta. Siekiami įvertinti, ar Sveikatos stiprinimo programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, kiek ji susijusi su sergamu II tipo cukriniu diabetu, vykdoma rezultatyviai, naudodamiesi Lietuvos Respublikos, Kauno miesto, kitų savivaldybių 2023 metų ir ankstesnių metų visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliais, taikėme šiuos audito kriterijus:
- Savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis mažesnis už 2023 m. Lietuvos Respublikos rodiklį.
 - Savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis palyginus su ankstesniais metais (2021 m. ir 2022 m.) – sumažėjo.
 - Savivaldybėje 2023 m. naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu (E11) asmenų skaičius, palyginus su ankstesniais metais (2021 m. ir 2022 m.) – sumažėjo.

Kauno miesto savivaldybėje mažintinas sergamumas II tipo cukriniu diabetu

88. Kauno miesto savivaldybės 2022 m. ir 2023 m. visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose nurodyta, jog atsižvelgiant į Strategijoje išskeltus uždavinius tikslams pasiekti bei remiantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis, matoma, kad:
- 2022 metais – „4.4. Uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ 8/11 rodiklių pateko į žaliąją zoną, 3/11 – geltonąją. Visi rodikliai, išskyrus sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv., buvo geresni už Lietuvos vidurkį.“
 - 2023 metais – „4.4. Uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ 10/11 rodiklių pateko į žaliąją zoną, 1/11 – raudonąją. Visi rodikliai, išskyrus sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv., buvo geresni už Lietuvos vidurkį“.
89. Pagal Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos VISS IS, už kurią atsakingas Higienos institutas, nuolat skelbiamus ir atnaujinamus visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius nustatyta, kad:
- Savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis (71,2) buvo didesnis už Lietuvos Respublikos (70,0) ir Kauno apskrities savivaldybių (68,4) rodiklius.

- Savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis (71,2) palyginus su 2021 m. (73,8) bei 2022 m. (77,2) – sumažėjo;
- Savivaldybėje 2023 m. naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu (E11) asmenų skaičius (2162), palyginus su 2021 m. (2203) bei 2022 m. (2320) – sumažėjo.

90. Taigi Savivaldybėje Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, vykdymo rezultatyvumas tobulintinas – mažintinas sergamumas II tipo cukriniu diabetu, nes Kauno miesto savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis (71,2) buvo didesnis už Lietuvos Respublikos rodiklį (70,0), nors palyginus su 2021 m. (73,8) bei 2022 m. (77,2) – sumažėjo (11 lentelė).

11 lentelė. Sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklių dinamika 2021–2023 metais

Metai	Lietuvos Respublikoje	Kauno apskrities savivaldybėse	Kauno miesto savivaldybėje
2021	70,9	67,9	73,8
2022	72,6	72,6	77,2
2023	70,0	68,4	71,2

Šaltinis: Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinės sistemos VISS IS duomenis

91. Biuro atsakingi darbuotojai nurodė galimas priežastis: „COVID-19 pandemijos metu, didelė dalis žmonių neturėjo galimybės laiku patekti pas gydytojus, dėl ko padidėjo visų ligų sergamumo rodikliai. Tuo pačiu, sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) bei širdies ir kraujagyslių ligomis, rodikliai per 2021–2022 m. smarkiai didėjo dėl uždelsto kreipimosi į gydymo įstaigas bei prevencinių programų vykdymo galimybių per 2020–2021 m.“ „Glaudesnis tarpinstitucinis bendradarbiavimas tarp Biuro ir PASPJ komandų galėtų pagerinti rezultatus, tačiau tam reikalingas ne tik Biuro, bet ir PASPJ įsitraukimas ir atsakas. Tai pat, galimai ŠKL programos tobulinimas galėtų turėti įtakos tikslų pasiekimui.“ „Taip pat, neatmestina galimybė, kad miesto gyventojų apsilankymas pas gydytojus ir dalyvavimas prevencinėse programose, vykdomose PASPJ, gali būti procentaliai didesnis gyventojų skaičiaus atžvilgiu, nei kaimo teritorijų gyventojų, kuriems dažnai yra sunkiau pasiekti gydymo įstaigas dėl didesnių atstumų. Taip pat, sunku įvertinti ar diagnostikos galimybės tarp PASPJ, įsikūrusių miestų bei užmiesčių teritorijose, yra reikšmingai skirtingos.“
92. Vertinant kompleksiskai, darytina išvada, kad situacija valdoma, nes Kauno miesto savivaldybėje 2023 m. naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu (E11) asmenų skaičius (2162), palyginus su 2021 m. (2203) ir 2022 m. (2320) – sumažėjo. Be to, kaip jau minėta, Kauno miesto savivaldybėje 2022–2023 m. visi uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ rodikliai, išskyrus sergamumą II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų, buvo geresni už Lietuvos vidurkį.

Savivaldybės kontrolierė

Kristina Kripienė

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Inesa Klimaitė-Mašalienė

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis susijęs su visuomenės sveikatos: 1) priežiūros organizavimu Savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose; 2) stiprinimo organizavimu per: Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą; Sveikatos stiprinimo programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija /įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurios siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
2-asis pagrindinis audito rezultatas (žiūrėti 2.1–2.3 p.)	1. Rekomendacija Siekiant stiprinti visuomenės sveikatą, Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos organizavimą tobulinti.	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo planuojami rodikliai ir jų reikšmės.	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos panaudojamos nepilna apimtimi, neskiriamos lėšos prioritetinei sričiai, dalis numatytų rodiklių nepasiekti.	Nustatyti Programos lėšų panaudojimo planuojami rodikliai ir jų reikšmės, atliepantys visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius.	Kauno miesto savivaldybės administracija	2025-12-31
	1.1. Priemonė Rengiant 2026 m. visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių finansavimo plano projektą, suplanuoti lėšas visoms priemonėms pagal Bendruomenės sveikatos taryboje patvirtintas prioritetines sritis 2026 metams.				Priemonę įgyvendinantis padalinys – Sveikatos apsaugos skyrius	2026-03-31
	1.2. Priemonė Rengiant naują SVP 2026–2028 m. peržiūrėti ir pakoreguoti visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių rodiklius.				Priemonę įgyvendinantis padalinys – Sveikatos apsaugos skyrius	2025-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas (žiūrėti 1.1–1.2 p.)	2. Rekomendacija Tobulinti visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose.	Parengtos, dokumentuotos ir vykdomos priemonės (veiklos): 1) mokinių gyvensenos stebėsenos; 2) išvadų ir pasiūlymų dėl mokinių sveikatos būklės teikimas; 3) mokyk-	Mokinių gyvensenos stebėsenos sveikatos priežiūros veiklos planuose kaip atskira veikla nenustatyta; dviems trečdaliams Mokyklų teikiamos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės; tik	Visuose sveikatos priežiūros veiklose planuose nurodyta mokinių gyvensenos stebėsenos veikla, visose Mokyklose: 1) teikiamos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės;	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	2025-12-31

		los aplinkos sveikatinimas ir mokinių sveikatos stiprinimas.	daugiau kaip pusėje Mokyklų organizuojamas mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimas.	2) įgyvendinamos mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonės.		
	2.1. Priemonė Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro oficialus kreipimasis į teisėkūros atstovus dėl valstybinio teisinio reguliavimo, susijusio su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir sporto ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035 patvirtinto „Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo“ peržiūra ir atnaujinimu.				Priemonę įgyvendinantis subjektas – Biuras	2025-12-31
	2.2. Priemonė Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vidinių teisės aktų, susijusių su visuomenės sveikatos priežiūra Kauno miesto ugdymo įstaigose, peržiūra ir atnaujinimas. Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų supažindinimas su teisės aktų pokyčiais, bei su jais susijusiomis privalomomis darbuotojų funkcijomis.				Priemonę įgyvendinantis subjektas – Biuras	2025-12-31
1-asis pagrindinis audito rezultatas (žiūrėti 1.3 p.)	3. Rekomendacija Imtis priemonių, kurios užtikrintų, kad ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklų ir profesinio mokymo įstaigų interneto svetainėse būtų skelbiami visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos.	Parengtos ir įtvirtintos priemonės, užtikrinančios, kad Mokyklų interneto svetainėse būtų skelbiami visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos.	2023–2024 m. visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai nustatyta tvarka neviešinti, neskelbtos jų vykdymo ataskaitos.	Visų Mokyklų interneto svetainėse skelbiami visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos.	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	2025-12-31
	3.1. Priemonė Parengtas oficialus kreipimasis į Kauno miesto ugdymo įstaigas ir Kauno miesto savivaldybės administracijos švietimo skyrių, atkreipiant dėmesį į prievolę, nustatytą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir sporto ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035 patvirtinto „Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo“ 20 punkte.				Priemonę įgyvendinantis subjektas – Biuras	2025-10-15
	3.2. Priemonė Prievolės vykdymo įvertinimas, išanalizuojant visų Kauno m. ugdymo įstaigų veiksmus, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir sporto ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035				Priemonę įgyvendinantis subjektas – Biuras	2025-12-31

	patvirtinto „Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo“ 20 p. nuostatas. Nustačius priemonių neįgyvendinimą, numatomas pakartotinis priminimas toms ugdymo įstaigoms, kurios neatliks būtinų veiksmų.					
1-asis pagrin- dinis audito rezultatas (žiūrėti 1.4 p.)	4. Rekomendacija Imtis priemonių, kad būtų aiškiai apibrėžti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistų ir ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklų bei profesinio mokymo įstaigų vadovų tarpusavio santykiai, atsakomybių ribos ir bendradarbiavimo sąlygos.	Aprašyta (nustatyta) tvarka, apibrėžianti Biuro visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų tarpusavio santykius, atsakomybių ribas ir bendradarbiavimo sąlygas.	Kauno miesto savivaldybėje bendradarbiavimo sąlygos (tarpusavio santykiai, atsakomybių ribos) tarp Biuro ir Mokyklų nedetalizuotos.	Aprašyta (nustatyta) tvarka, apibrėžianti Biuro visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų tarpusavio santykius, atsakomybių ribas ir bendradarbiavimo sąlygas.	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	2025-12-31
	4.1. Priemonė Parengti bendradarbiavimo sutarties tarp Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro ir Kauno miesto ugdymo įstaigų projektą, siekiant sklandaus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir sporto ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035 patvirtinto „Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo“ nuostatų vykdymo, ir oficialiu raštu kreiptis į Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo skyrių, siūlant inicijuoti šios bendradarbiavimo sutarties pasirašymą.				Priemonę įgyvendinantis subjektas – Biuras	2025-12-31
3-asis pagrin- dinis audito rezultatas (žiūrėti 3.1–3.2 p.)	5. Rekomendacija Siekiant pagerinti Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, vykdymo rezultatyvumą, imtis priemonių, kad Kauno miesto savivaldybėje būtų sumažintas sergamumas II tipo cukriniu diabetu.	Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	71,2	70,0	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	2026-12-31

	5.1. Priemonė Pakartotinai parengtas oficialus kreipimasis į Kauno mieste veikiančias asmens sveikatos priežiūros įstaigas, atkreipiant dėmesį į Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979, 6 p. asmens sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams nustatytą prievolę pasiūlyti asmenims, kuriems nustatyta širdies ir kraujagyslių ligų ir (arba) cukrinio diabeto rizika, dalyvauti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vykdomoje Sveikatos stiprinimo programoje, skirtoje širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai.	Priemonę įgyvendinantis subjektas – Biuras	2025-12-31
	5.2. Priemonė Pateikti siūlymai teisėkūros subjektui dėl valstybinio teisinio reguliavimo susijusio su Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979, nuostatomis ir jų tobulinimu, siekiant stiprinti širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikos programos efektyvumą.	Priemonę įgyvendinantis subjektas – Biuras	2025-12-31

* Detalūs pokyčių vertinimo rodiklių duomenys pateikti 2 priede „Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius ir Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gali būti tikslinamos arba keičiamos rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nustatyta tvarka.

Aktuali informacija apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykčius pokyčius yra skelbiama interneto tinklalapyje <https://www.kaunas.lt/auditas/auditai/>.

Asmuo (asmens), atsakingas (-i) už Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie priemonių įgyvendinimą ir kai kurių rodiklių reikšmes plane nustatytais terminais:

- Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus vedėja (sveikatos reikalų koordinatore) (apie priemones 1.1–1.2);
- Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė (apie priemones 2.1–2.2, 3.1–3.2, 4.1, 5.1–5.2).

PRIEDAI

Audito ataskaitos „Visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo organizavimo Kauno miesto savivaldybėje vertinimas“ 1 priedas

Audito kriterijai, atliktos procedūros ir taikyti metodai

Audito tikslas: įvertinti visuomenės sveikatos priežiūros ir stiprinimo organizavimą Kauno miesto savivaldybėje 2023–2024 metais atitiktis teisės aktams ir rezultatyvumo aspektu.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose 2023–2024 metais atitiko teisės aktų reikalavimus ir vykdytas rezultatyviai?
- Ar visuomenės sveikatos stiprinimas per Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą 2023–2024 metais organizuotas rezultatyviai ir atitiko teisės aktų reikalavimus?
- Ar Sveikatos stiprinimo programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, kiek ji susijusi su sergamu II tipo cukriniu diabetu, vykdoma rezultatyviai?

Audituojami subjektai: Kauno miesto savivaldybės administracija (juridinio asmens kodas 188764867, adresas: Laisvės al. 96, Kaunas); Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (juridinio asmens kodas 301676575, adresas: Vaidoto g. 115, Kaunas).

Audituojamas laikotarpis: 2023–2024 metai. Siekiami įvertinti tendencijas ir pokyčius, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių metų, nei audituojamo laikotarpio, duomenis.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus (3000-ąjį TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/>).

Audito ataskaitos 1 skyrius „Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose vertinimas“

Taikyti audito kriterijai:

- Visuose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose renkami, kaupiami ir analizuojami visi Aprašo 17.2 p. papunkčiuose nurodyti stebėsenos (ne asmens) duomenys.
- Ne rečiau kaip 1 kartą per metus visuose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose teikiamos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės mokyklos bendruomenei.
- Visuose Savivaldybės teritorijoje esančių Mokyklų veiklos planuose yra numatytos mokinių sveikatos stiprinimo ir mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonės.
- Visuose Savivaldybės teritorijoje esančiose Mokyklose yra išpildyti visi Aprašo 5 p., 13 p. ir 14 p. papunkčiuose nurodyti reikalavimai.
- Visuomenės sveikatos specialistų darbo užmokesčio lėšų naudojimas atitinka teisės aktų reikalavimus.

Atliktos audito procedūros, informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai:

- **Dokumentų peržiūra.** Nagrinėjome:
 - Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą;
 - Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035 / ISAK-2680 „Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2016 m. liepos 21 d. įsakymo Nr. V-966 / V-672 redakcija);
 - Bendruosius savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ (2013 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. V-1203 redakcija);

- Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 „Dėl Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2018 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. V-394 redakcija);
- Mokinių, besimokančių pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, fizinio pajėgumo nustatymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. V-1153 „Dėl Mokinių, besimokančių pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, fizinio pajėgumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Higienos instituto Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo tyrimą, 2024 m. rodiklių suvestinę-ataskaitą;
- Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2023 metų ir 2024 metų veiklos planus ir veiklos ataskaitas;
- Visuomenės sveikatos specialistų 2023 metų ir 2024 metų veiklos planus, veiklos ataskaitas, kitus dokumentus (inventorizacijos aktus, turto priėmimo–perdavimo aktus, kiek jie susiję su sveikatos kabinetų įranga ir (ar) priemonėmis, kita);
- Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų ir komisijų narių darbo apmokėjimo įstatymą ir su juo susijusius poįstatyminius teisės aktus;
- Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo užmokesčio lėšų planavimo ir atskaitomybės dokumentus, įsakymus, darbo sutartis, registrus, darbo apmokėjimo sistemą nustatančius vidaus teisės aktus, darbo laiko apskaitos žiniaraščius, visuomenės sveikatos specialistų pareigybių aprašymus, vertinimo, skatinimo, drausminimo, paramos, kitus su darbo užmokesčiu susijusius dokumentus.
- **Apklausa.** Klausimai, susiję su visuomenės sveikatos specialisto funkcijų vykdymu konkrečioje mokykloje audituojamu laikotarpiu, buvo pateikti apklausos anketos forma, naudojantis *GoogleForms* įrankiu. Klausimai paremti Aprašo 17 p. nuostatomis, pabrėžtinai išskyrus 17.1 p. (susijęs su mokinių asmens sveikatos stebėsenos duomenų informacine sistema). Visuomenės sveikatos specialistų apklausa buvo atliekama 2025 m. sausio 9–16 dienomis, anketa išsiųsta 82 respondentams (147 Mokyklos), gauta užpildyta 131 anketa. Mokyklų vadovų (vadovybės) apklausa buvo atliekama 2025 m. sausio 13–17 dienomis, anketa išsiųsta 147 Mokykloms, gautos užpildytos 95 anketos. Analizuoti audito metu gautų užpildytų anketų atsakymai.
- **Duomenų analizė.** Anketų atsakymai analizuoti, be kita ko, kartu vertinant ir teisinį reguliavimą bei siektinas bazinių paslaugų reikšmes, nustatytas:
 - Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2023 metų plane, patvirtintame 2023 m. sausio 12 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos protokolu Nr. LP-13-1;
 - Savivaldybių valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo 2024 m. plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos 2024 m. gegužės 7 d. protokolu Nr. LP-101;
 - Savivaldybių valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų (VSPĮ 6 str.) vykdymo bazinių, visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2024 metų plane (sąrašė), patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos 2023 m. lapkričio 21 d. protokolu Nr. LP-228.
- **Pokalbiai** buvo vykdomi su Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros skyriaus vadovu.
- **Atvejo / situacijos tyrimas.** Analizavome iš tiriamosios visumos (147 Mokyklų), remiantis profesiniu sprendimu, atrinktų 10 procentų (15 Mokyklų) visų Mokyklų situaciją, atsižvelgdami į analizei pasirinktų duomenų kiekį: audituojamas laikotarpis apima 3 skirtingus mokslo metų laikotarpius (2022–2023 m. m. II pusmetį, 2023–2024 m. m. I ir 2024–2025 m. m. I pusmetį), visuomenės sveikatos specialistų veikla planuojama mokslo metams, ataskaitos teikiamos kas ketvirtį, t. y. vienai mokyklai – 16 ketvirtinių ataskaitų per audituojamą laikotarpį. Taikyti metodai:
 - **sisteminis** – siekiant nustatyti (ištirti), ar: egzistuoja mokinių gyvenimo stebėsenos visuminė praktika (ar stebėseną vykdoma ir ar ji vykdoma sistemiškai visose Mokyklose); teikiamos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės Mokyklos bendruomenei; teikiamos išvados ir pasiūlymai pagrįsti mokinių asmens sveikatos ar mokinių gyvenimo stebėsenos rezultatais; tinkamai veikia vaikų fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, darbo ir

poilsio režimo priemonių Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose aprūpinimo ir valdymo sistema; visose Mokyklose sudarytos sąlygos visuomenės sveikatos specialistui daugiau įsitraukti į vaikų sveikatos stiprinimą (šiais atvejais remtasi elementariais gero valdymo principais, tiriant rezultatyvumo sąlygas, nes nėra aiškiai apibrėžtas priemonių kiekis (reikalavimai sveikatos kabinetui nustatyti Aprašo 14 p.)).

- **rezultatą tiriantis** – siekiant nustatyti (įvertinti), ar: Kauno miesto savivaldybės teritorijoje esančiose mokyklose renkami, kaupiami, analizuojami stebėsenos duomenys apie mokinių gyvenseną (Aprašo 17.2 p.); su rezultatais susiję tikslai buvo pasiekti, ar programos yra vykdomos ir paslaugos teikiamos taip, kaip numatyta (šis metodas taikytas, vertinant išvadų ir pasiūlymų faktą ir dažnį, nustatytą Aprašo 17.3 ir 17.4 p.); su rezultatais susiję tikslai buvo pasiekti, ar visuomenės sveikatos specialistų funkcijos Mokykloje yra vykdomos ir paslaugos yra teikiamos taip, kaip numatyta.
- **Palyginamoji analizė ir aprašomoji statistika** taikytos vertinant surinktus audito įrodymus.

Audito ataskaitos 2 skyrius „Visuomenės sveikatos stiprinimo per Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą organizavimo vertinimas“

Taikyti audito kriterijai:

- Yra nustatyti būdai, padedantys identifikuoti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetus.
- Nustatyti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos prioritetai atliepia Kauno miesto visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius, strateginiuose veiklos planuose nustatytus tikslus bei uždavinius.
- Kauno miesto savivaldybėje visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa ir jai įgyvendinti skiriamos lėšos panaudojamos kryptingai ir nėra veiksmų, trukdančių pasiekti nustatytus tikslus.

Atliktos audito procedūros, informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai:

- **Dokumentų peržiūra.** Nagrinėjome:
 - Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų strategijos patvirtinimo“;
 - Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą;
 - Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymą;
 - Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. birželio 3 d. įsakymą Nr. V-656 „Dėl Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitos formos patvirtinimo“;
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2023 m. liepos 18 d. sprendimą Nr. T-353 „Dėl Kauno miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“;
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2019 m. rugsėjo 10 d. sprendimą Nr. T-400 „Dėl Kauno miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“ (su 2021 m. lapkričio 23 d. sprendimo Nr. T-498 pakeitimu);
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2024 m. lapkričio 12 d. sprendimą Nr. T-830 „Dėl Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir jos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 18 d. sprendimą Nr. T-222 „Dėl Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos ir jos sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su 2016 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T-67 atliktais pakeitimais);
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 7 d. sprendimą Nr. T-25 „Dėl Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2023 metų priemonių finansavimo plano patvirtinimo“;
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2024 m. kovo 12 d. sprendimą Nr. T-92 „Dėl Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2024 metų priemonių finansavimo plano patvirtinimo“;
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2024 m. kovo 12 d. sprendimą Nr. T-91 „Dėl Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo 2023 metų ataskaitos patvirtinimo“;
 - Kauno miesto savivaldybės tarybos 2025 m. vasario 18 d. sprendimą Nr. T-15 „Dėl Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo 2024 metų ataskaitos patvirtinimo“;

- Kauno miesto savižudybių prevencijos 2023–2025 metų programą, patvirtintą 2023 m. vasario 7 d. Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-22 „Dėl Kauno miesto savižudybių prevencijos modelio patvirtinimo“;
- Projekto „Judėk sveikai“ įgyvendinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Kauno miesto savivaldybės tarybos 2024 m. lapkričio 12 d. sprendimu Nr. T-829 „Dėl projekto „Judėk sveikai“ įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Projekto „Sveiki, senjorai“ įgyvendinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Kauno miesto savivaldybės tarybos 2024 m. lapkričio 12 d. sprendimu Nr. T-828 „Dėl projekto „Sveiki, senjorai“ įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Kauno miesto savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 7 d. sprendimą Nr. T-1 „Dėl Kauno miesto savivaldybės 2023–2025 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);
- Kauno miesto savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 13 d. sprendimą Nr. T-1 „Dėl Kauno miesto savivaldybės 2024–2026 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);
- Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2023 metų ir 2024 metų veiklos planus ir veiklos ataskaitas, kitus susijusius dokumentus;
- Kauno miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos 2022–2024 metų posėdžių protokolus.
- **Duomenų analizė.** Analizavome:
 - Higienos instituto viešai paskelbtus 2021–2023 metų Lietuvos Respublikos, Kauno miesto ir kitų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius;
 - Kauno m. savivaldybės 2021 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, patvirtintą Kauno miesto savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 7 d. sprendimu Nr. T-23 „Dėl 2021 metų Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos patvirtinimo“;
 - Kauno m. savivaldybės 2022 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, patvirtintą Kauno miesto savivaldybės tarybos 2024 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. T-90 „Dėl 2022 metų Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos patvirtinimo“;
 - Kauno m. savivaldybės 2023 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, patvirtintą Kauno miesto savivaldybės tarybos 2025 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T-14 „Dėl 2021 metų Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos patvirtinimo“.
- **Pokalbiai** buvo vykdomi su Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus vedėja, Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktore, Visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos skyriaus vadove.
- **Atvejo / situacijos tyrimas.** Analizuoti ir vertinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus ir Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pateikti duomenys bei informacija apie vykdomą Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą, gauti patvirtinimai.
- **Palyginamoji analizė ir aprašomoji statistika** taikytos vertinant surinktus audito įrodymus.

Audito ataskaitos 3 skyrius „Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, vykdymo rezultatyvumo vertinimas“

Taikyti audito kriterijai:

- Savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis mažesnis už 2023 m. Lietuvos Respublikos rodiklį.
- Savivaldybėje 2023 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų rodiklis palyginus su ankstesniais metais (2021 m. ir 2022 m.) – sumažėjo.
- Savivaldybėje 2023 m. naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu (E11) asmenų skaičius, palyginus su ankstesniais metais (2021 m. ir 2022 m.) – sumažėjo.

Atliktos audito procedūros, informacijos ir duomenų rinkimo bei vertinimo metodai:

- **Dokumentų peržiūra.** Nagrinėjome:
 - Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“;
 - Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos vertinimo modelį, parengtą Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto Nr. 10.1.1.-ESFA-V-912_01_0017 „Sveikatos sektoriaus procesų valdymo

tobulinimas, plėtojant visuomenės sveikatos stebėseną“ veiklos 2.1 „Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos vertinimo modelio sukūrimas ir įdiegimas“;

- Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V-979 „Dėl Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2020 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. V-776 redakcija);
- Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2023 metų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos 2023 m. sausio 12 d. protokolu Nr. LP-13-1;
- Savivaldybės valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų (VSPĮ 6 str.) vykdymo bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2024 metų planą (sąrašą), patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymo priežiūros komisijos 2023 m. lapkričio 21 d. protokolu Nr. LP-228;
- Kauno m. savivaldybės Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2023 metų (pusmečio / metų) planą;
- Kauno m. savivaldybės Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų (VSPĮ 6 str.) bazinių, visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų 2024 metų (pusmečio / metų) planą;
- Kauno miesto savivaldybės Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų bazinių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo 2023 metų 12 mėn. ataskaitą;
- Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2023 metų ir 2024 metų veiklos planus ir veiklos ataskaitas.
- **Duomenų analizė.** Analizavome:
 - Higienos instituto viešai paskelbtus 2021–2023 metų Lietuvos Respublikos, Kauno miesto ir kitų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius;
 - Kauno m. savivaldybės 2022 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, patvirtintą Savivaldybės tarybos 2024 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. T-90 „Dėl 2022 metų Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos patvirtinimo“;
 - Kauno m. savivaldybės 2023 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, patvirtintą Savivaldybės tarybos 2025 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T-14 „Dėl 2023 metų Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos patvirtinimo“.
- **Pokalbiai** buvo vykdomi su Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos skyriaus vadovu, kitais atsakingais darbuotojais.
- **Atvejo / situacijos tyrimas.** Analizuoti ir vertinti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos skyriaus pateikti atsakymai apie vykdomą Sveikatos stiprinimo programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, kiek ji susijusi su sergamumu II tipo cukriniu diabetu, kita atsiųsta informacija ir patvirtinimai.
- **Palyginamoji analizė ir aprašomoji statistika** taikytos vertinant surinktus audito įrodymus.

Audito ataskaitos „Visuomenės sveikatos
prižiūros ir stiprinimo organizavimo
Kauno miesto savivaldybėje vertinimas“
2 priedas

Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

Rodiklis		Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo planuojami rodikliai ir jų reikšmės.	Parengtos, dokumentuotos ir vykdomos priemonės (veiklos): 1) mokinių gyvensenos stebėsena; 2) išvadų ir pasiūlymų dėl mokinių sveikatos būklės teikimas; 3) mokyklos aplinkos sveikatinimas ir mokinių sveikatos stiprinimas.	Parengtos ir įtvirtintos priemonės, užtikrinančios, kad Mokyklų interneto svetainėse būtų skelbiami visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos.	Aprašyta (nustatyta) tvarka, apibūdinanti Biuro visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų tarpusavio santykius, atsakomybių ribas ir bendradarbiavimo sąlygas.	Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų.
Kiekybinis / Kokybinis		Kokybinis	Kokybinis	Kokybinis	Kokybinis	Kiekybinis
Pradinė reikšmė		Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos panaudojamos nepilna apimtimi, neskiriamos lėšos prioritetinei sričiai, dalis numatytų rodiklių nepasiekti.	Mokinių gyvensenos stebėsena sveikatos priežiūros veiklos planuose kaip atskira veika nenustatyta, dviems trečdaliams Mokyklų teikiamos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės, tik daugiau kaip pusėje Mokyklų organizuojamas mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimas.	2023–2024 m. visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai nustatyta tvarka neviešinti, neskelbtos jų vykdymo ataskaitos.	Kauno miesto savivaldybėje bendradarbiavimo sąlygos (tarpusavio santykiai, atsakomybių ribos) tarp Biuro ir Mokyklų nedetalizuotos.	71,2
Pradinės reikšmės fiksavimo data		2025-04-14	2025-04-14	2025-04-14	2025-04-14	2023-12-31
Tolerancijos ribos	Gera	-	-	-	-	70,0 ir mažiau
	Vidutiniškai	-	-	-	-	nuo 70,1 iki 71,1
	Blogai	-	-	-	-	71,2 ir daugiau

Siektina reikšmė	Nustatyti Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo planuojami rodikliai ir jų reikšmės, atliepantys visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius.	Visuose sveikatos priežiūros veiklos planuose nurodyta mokinių gyvenamosios stebėsenos veikla, visose Mokyklose: 1) teikiamos išvados ir pasiūlymai dėl mokinių sveikatos būklės; 2) įgyvendinamos mokyklos aplinkos sveikatinimo ir mokinių sveikatos stiprinimo priemonės.	Visų Mokyklų interneto svetainėse skelbiami visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planai ir jų vykdymo ataskaitos.	Aprašyta (nustatyta) tvarka, apibrėžianti Biuro visuomenės sveikatos specialistų ir Mokyklų vadovų tarpusavio santykius, atsakomybių ribas ir bendradarbiavimo sąlygas.	70,0
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31	2025-12-31
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Kauno miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus pateikta informacija	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pateikta informacija	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pateikta informacija	Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pateikta informacija	Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema
Duomenų pateikimo periodiškumas	2026-03-31, 2025-12-31	2025-12-31	2025-10-15, 2025-12-31	2025-12-31	Paskelbus Kauno miesto rodiklį už 2024 m. ir už 2025 m.